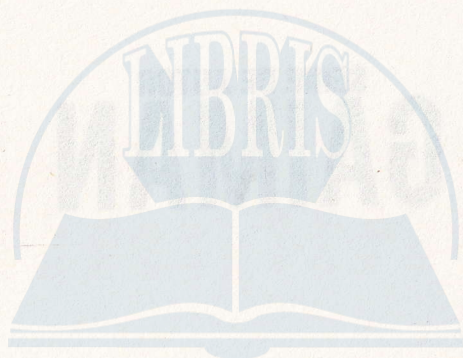

NEIL
GAIMAN

**ZEI
AMERICANI**

TEXT REVIZUIT DE AUTOR, CU O INTRODUCERE LA EDIȚIA ANIVERSARĂ

Traducere din limba engleză
și note de Liviu Radu

PALADIN

— Scuze. Asta e problema cu vinul. Pot să fac ușor un vin acceptabil, dar un vin *bun*, nu mai vorbesc de un vin *excelent*... ei bine, asta depinde de vreme, de aciditatea solu-lui, de ploaie, chiar și de orientarea pantei pe care se află via. Mai e nevoie și de un an bun...

— Ba nu, e într-adevăr plăcut, zise Shadow, și înghiți restul de vin dintr-odată.

Îl putea simți cum arde în stomacul lui gol, la fel ca pe baloanele amețitoare care îi urcau încet în cap.

— ...Și toată această discuție despre zei vechi și zei noi..., spuse prietenul său. Dacă îmi ceri, îi primesc pe zeii noi. Adu-i aici. Zeul armelor. Zeul bombelor. Toți zeii ignoran-ței și intoleranței, ai răzbunării și acuzării. Toate lucrurile cu care mă încarcă. Toată greutatea de pe umerii mei...

Oftă.

— Dar ai atât de mult succes..., zise Shadow. Uită-te numai la locul ăsta...

Cu un gest larg, arată tablourile de pe pereți, parchetul de pe podea, fântâna din curte.

Prietenul său încuviință din cap.

— Are însă un cost..., spuse el. Așa cum am spus. Trebuie să însemni totul pentru fiecare. Foarte curând, devii atât de subțire încât abia mai ești. Nu e deloc bine.

Întinse o mână bătătorită, cu răni vechi de daltă pe dege-te, și-i strânse mâna lui Shadow.

— Știu, știu... Ar trebui să mă gândesc la lucrurile bune. Iar unul dintre acestea este faptul că te-am întâlnit pe tine și am putut să discutăm astfel. E minunat că ai putut veni, zise el. E într-adevăr minunat. De acum nu mai ești un străin.

— Nu. De acum voi fi doar un prieten pe care nu l-ai întâlnit încă, spuse Shadow.

— Te ții de glume, zise bărbatul.

— *Ratatosk, ratatosk*, chițăi veverița în urechea lui Shadow.

Mai putea simți încă vinul amar, în gura sa și în adâncul gâtului, și aproape că se întunecase.

Cuprins

<i>Introducere la cea de-a zecea ediție aniversară</i>	7
<i>Notă asupra textului</i>	11
<i>Atenționare și avertisment pentru călători</i>	13
<i>Partea întâi. Umbre</i>	17
<i>Partea a doua. Ainsel al meu</i>	274
<i>Partea a treia. Momentul furtunii</i>	481
<i>Partea a patra. Epilog. Ceva ce morții păstrează</i>	610
<i>Post-scriptum</i>	651
<i>Mulțumiri</i>	656
<i>Apendice</i>	660

PARTEA ÎNTÂI Umbre

CAPITOLUL UNU

Granițele țării noastre, domnule? La nord ne învecinăm cu aurora boreală, la est avem graniță cu soarele care răsare, la sud se află procesiunea echinocțiilor, iar la vest ne învecinăm cu Ziua Judecării de Apoi.

CARTEA VORBELOR DE DUH AMERICANE
A LUI JOE MILLER

Shadow¹ stătuse trei ani la închisoare. Era suficient de solid și părea genul „Nu-te-lua-de-mine“, așa că problema sa cea mai mare era cum să-și piardă vremea. Ca urmare, făcea exerciții să se mențină în formă, învățase trucuri cu monede și se gândea mereu la cât de mult își iubea nevasta.

Cel mai bun lucru – în opinia lui Shadow, singurul lucru bun – legat de faptul că se afla în închisoare era că avea un sentiment de ușurare. Sentimentul că se prăbușise atât de jos, încât atinsese fundul. Nu-l îngrijora faptul că oamenii puteau să-i facă ceva, pentru că îi făcuseră deja. În închisoare, nu se trezea niciodată cu o senzație de frică; nu-i mai era teamă de ceea ce putea să-i aducă ziua de mâine, pentru că îi fusese deja adus de ziua de ieri.

¹ Shadow – „umbră“, în limba engleză.

Shadow decisese că nu conta dacă săvârșisei lucrul pentru care fusesei condamnat. Experiența îi arătase că toți cei pe care-i întâlneau în închisoare fuseseră lezați într-un fel: întotdeauna autoritățile acționaseră greșit, spuneau că ai făcut ceva, deși nu făcusei – sau nu făcusei exact așa cum spuneau ele. Important era că pusesei mâna pe tine.

Observase acest lucru încă din primele zile, când totul fusese nou pentru el, începând cu argoul și terminând cu mâncarea proastă. În ciuda mizeriei și a ororii îngrozitoare a încarcerării, se simțea ușurat.

Shadow încerca să nu vorbească prea mult. Odată, cam pe la mijlocul celui de-al doilea an, îi povestise despre teoria sa lui Low Key Lyesmith, colegul său de celulă.

Low Key, care era un șmecheraș din Minnesota, zâmbise, scoțându-și la iveală cicatricea, și zisese:

— Mda. E adevărat. E și mai bine când ești condamnat la moarte. Atunci îți amintești gluma despre tipii care și-au aruncat cizmele din picioare atunci când lațul li se strângea în jurul gâtului, pentru că prietenii lor le spusese întotdeauna că o să moară pe drumuri.

— Asta-i o glumă? întrebuse Shadow.

— Exact. Umor macabru. De cea mai bună calitate. Bang! Ce-i mai rău s-a întâmplat. Ai câteva zile să te gândești la asta, apoi mâni căruța mai departe și petreci iar pe morminte.

— Când au spânzurat ultima oară un om în statul ăsta? întrebuse Shadow.

— De unde naiba să știi? replicase Lyesmith, care-și tunde foarte scurt părul său de un blond portocaliu, încât i se vedeau liniile de pe craniu. Să-ți spun ceva. Țara asta a început să se ducă dracului de când a încetat să spânzure oameni. Nu mai există spânzurați. Nu mai există spânzurători.

Shadow ridicase din umeri. Nu vedea nimic romantic într-o condamnare la moarte.

Ajunsesese la concluzia că, dacă nu ești condamnat la moarte, atunci închisoarea era doar o îndepărtare temporară de viață. Asta din două motive. În primul rând, când ești în închisoare, îți revii treptat la viață. Există întotdeauna locuri în care poți să te strecoari, chiar dacă ai fost dat la o parte. Viața merge mai departe, chiar dacă e o viață la microscop sau o viață într-o cușcă. În al doilea rând, dacă te mulțumești să stai liniștit, într-o zi vor trebui să-ți dea drumul.

La început, acest lucru păruse prea îndepărtat pentru ca Shadow să se concentreze asupra lui. Apoi, devenise o rază îndepărtată de speranță, iar el învățase să-și spună „o să treacă și asta” când pica peste el vreun rahat din pușcărie, așa cum se întâmplă întotdeauna. Într-o zi, ușa magică avea să se deschidă, iar el avea să iasă de acolo. Așa că își însemna zilele în calendarul său cu păsările cântătoare din America de Nord, singurul calendar care se vindea în magazinul închisorii, iar soarele apunea și el nu-l vedea, iar soarele răsărea și el nu-l vedea. Învățase trucuri cu monede dintr-o carte pe care o găsisese prin maculatura din biblioteca închisorii. Le exersa. Își făcea în minte liste cu ceea ce trebuia să facă atunci când avea să iasă din închisoare.

Listele lui Shadow deveneau însă tot mai scurte. După doi ani, le redusese la trei lucruri.

În primul rând, avea să facă baie. O baie adevărată, lungă, serioasă, într-o cadă cu spumă. Poate că o să citească ziarul în timpul ăsta, poate că nu. Într-o zi se gândea să facă într-un fel, în altă zi în alt fel.

În al doilea rând, avea să se șteargă bine cu prosopul, avea să-și pună un halat. Poate și papuci. Îi plăcea ideea cu papucii. Dacă ar fuma, atunci ar trebui să fumeze pipă, dar el nu fuma. Apoi, avea să-și ia nevasta în brațe („Cățelușule”, avea să țipe ea, cu groază prefăcută și cu încântare adevărată, „ce faci?”) Avea s-o ducă în dormitor și să închidă ușa. O să comande o pizza, dacă avea să li se facă foame...

În al treilea rând, după ce el și Laura vor fi ieșit din dormitor – probabil peste vreo două zile –, avea să stea cumințe și să se ferească de necazuri tot restul vieții.

— Și atunci o să fii fericit? îl întrebase Low Key Lyesmith; în ziua aceea cei doi lucrau în atelierul închisorii, asamblând dispozitive pentru hrănit păsările, o treabă mult mai interesantă decât ștanțarea numerelor pentru mașini.

— Să nu spui despre nimeni că e fericit până nu a murit, răspunsese Shadow.

— Herodot, zisese Low Key. Te-ai apucat de învățat!

— Cine dracu' e Herodot? întrebase Iceman, punând la un loc părțile unui dispozitiv și întinzându-i-le lui Shadow, care le prindea strâns în șuruburi.

— Un grec mort, îi zisese Shadow.

— Ultima mea prietenă era grecoaică, spusese Iceman. Familia ei mânca tot felul de rahaturi. N-o să mă credeți, dacă vă spun. De exemplu, orez înfășurat în frunze. Rahaturi de felul ăsta.

Iceman avea forma și mărimea unui automat pentru Coca-Cola, și mai avea ochi albaștri și părul atât de blond, încât părea alb. Bătuse zdravăn un individ care făcuse greșeala să se ia de prietena lui, într-un bar în care aceasta dansa iar Iceman făcea ordine. Prietenii individului chemaseră poliția, iar polițiștii îl arestaseră pe Iceman și verificaseră ce-i cu el. Descoperiseră că ispășise o condamnare la muncă în folosul comunității, în urmă cu optsprezece luni.

— Ce-ar fi trebuit să fac? întrebase Iceman mâhnit, atunci când îi relatase lui Shadow trista lui poveste. I-am spus că-i prietena mea. Puteam să-l las să dea dovadă de o asemenea lipsă de respect? Asta trebuia? O pipăia peste tot!

— Da, i-ai spus, zisese Shadow, și se mulțumise cu atât.

Învățase încă de la început ceva: în închisoare îți execuți propria pedeapsă. Nu și pe a altuia.

Ține capul jos. Execută-ți pedeapsa.

Cu câteva luni înainte, Lyesmith îi împrumutase lui Shadow un exemplar jerpelit din *Istoriile* lui Herodot.

— Nu-i plictisitoare. E mișto, îi spusese el când Shadow îl refuzase, susținând că el nu citește cărți. Mai întâi citește-o, apoi o să recunoști că-i mișto.

Shadow se strâmbase, dar începuse să citească și se trezise captivat de cartea aceea.

— Grecii! exclamase Iceman, scârbit. Nici măcar nu-i adevărat ce se spune despre ei. Am încercat să i-o trag prietenei mele în fund, iar ea a fost gata să-mi scoată ochii.

Lyesmith fusese transferat într-o zi, fără să fie anunțat din timp. Îi lăsase lui Shadow cartea lui Herodot. Între pagini erau ascunse câteva monede – două de douăzeci și cinci de cenți, una de un cent și una de cinci cenți. Monețele reprezentau marfă de contrabandă: puteai să ascuți marginea uneia frecând-o de o piatră și să spinteci cu ea figura cuiva, în timpul unei încăierări. Shadow nu dorea o armă. Dorea doar să facă ceva cu mâinile lui.

Shadow nu era superstițios. Nu credea în ceea ce nu putea să vadă. Dar în săptămânile finale ale condamnării simțea dezastrul adunându-se deasupra închisorii, așa cum simțise în zilele de dinaintea jafului. Simțea un gol în stomac și-și spunea că e doar teama de a se reîntoarce în lumea de afară. Însă nu era convins că este așa. Era mai paranoic ca de obicei, iar în închisoare paranoia obișnuită înseamnă mult și-i o cale de supraviețuire. Shadow devenise mai liniștit, mai șters decât altădată. Se trezise că urmărirea gesturile gardienilor și ale celorlalți deținuți, încercând să descopere vreun indiciu despre lucrul cel rău care urma să se întâmple – pentru că era sigur că se va întâmpla ceva rău.

Cu o lună înainte de eliberare, Shadow se afla într-un birou friguros, în fața unui bărbat scund, care avea pe frunte un semn din naștere, de culoarea vinului de porto. Stăteau amândoi la un birou, aflat între ei. Bărbatul avea în

fața sa dosarul lui Shadow, deschis, și ținea în mână un pix. Capătul pixului era ros zdravăn.

— Ți-e frig, Shadow?

— Un pic, răspunse Shadow.

Bărbatul ridică din umeri și-i explică:

— Astea-s regulile. Încălzirea începe doar din ziua de 1 decembrie. Și durează până la 1 martie. N-am făcut eu regulile astea, adăugă el, trecând peste amabilitățile sociale în timp ce-și plimba arătătorul peste foaia de hârtie prinsă în interiorul dosarului. Ai treizeci și doi de ani?

— Da, domnule.

— Pari mai tânăr.

— Am dus o viață ordonată.

— Se spune că ai fost un deținut-model.

— Mi-am învățat lecția, domnule.

— Oare? Oare?

Bărbatul se uită atent la Shadow, aplecându-și fruntea cu semnul de pe ea. Shadow se gândi să vorbească despre unele dintre teoriile lui din închisoare, dar nu zise nimic. Dădu din cap și se strădui să pară cuprins de remușcări.

— Se spune că ești însurat, Shadow.

— Soția mea se numește Laura.

— Cum te înțelegeți cu ea?

— Foarte bine. A fost teribil de furioasă pe mine când m-au arestat. Dar a venit să mă vadă de câte ori a putut – drumul e lung până aici. Ne scriem, iar eu îi telefonez când se poate.

— Cu ce se ocupă soția ta?

— Lucrează într-o agenție de voiaj. Trimite oameni în toate părțile lumii.

— Cum ai cunoscut-o?

Shadow nu-și dădea seama de ce tipul ăla îi pune asemenea întrebări. Îi venea să-i spună că nu-i treaba lui, în schimb zise:

— Era prietena cea mai bună a soției celui mai bun prieten al meu. Ei ne-au aranjat o întâlnire. Ne-am înamorat imediat.

— Ai șanse ca la ieșirea de aici să găsești vreo slujbă?

— Da, domnule. Amicul meu, Robbie, cel despre care abia v-am povestit, este proprietarul unei săli de sport, Muscle Farm¹, unde am lucrat înainte. Mi-a zis că vechea mea slujbă mă așteaptă.

— Adevărat? se îndoi celălalt, ridicându-și o sprâncenă.

— Robbie zice că-i sigur de valoarea mea. Că o să readuc o parte dintre obișnuințele de altădată și că o să atrag tipi duri care vor să fie și mai duri.

Bărbatul părea mulțumit. Mușcă din capătul pixului, apoi întoarse foaia de hârtie.

— Ce părere ai despre delictul tău?

Shadow ridică din umeri și zise:

— Am fost un prost.

Era sincer.

Bărbatul cu semnul din naștere oftă. Bifă anumite rânduri de pe o listă, apoi răsfoi hârtiile din dosarul lui Shadow.

— Cum o să te duci acasă de-aici? întrebă el. Cu autobuzul?

— Cu avionul. E bine să ai o nevastă care lucrează într-o agenție de voiaj.

Bărbatul se încruntă, iar semnul din naștere se încreți.

— Ți-a trimis un bilet?

— Nu-i nevoie de asta. Mi-a trimis doar numărul de confirmare. Un bilet electronic. Trebuie doar să mă duc la aeroport peste o lună și să-mi arăt documentele de identitate. Și cu asta, am plecat de-aici.

Bărbatul dădu din cap, mai mângâia o însemnare finală, apoi închise dosarul și puse pixul pe masă. Cele două

¹ Muscle Farm – „Ferma de Mușchi”, în limba engleză.